

PATRZENIE (19) *sb n*

a jasne; pierwsze e z tekstów nie oznaczających pochyleń lub oznaczających niekonsekwentnie; końcowe e pochylone.

sg *N* patrzenie (5); -é (1), -(e) (4). ◇ *G* patrzenia (9). ◇ *A* patrzeni(e) (2). ◇ *I* patrzeni(e)m (2)
FalZioł, *WujJud*, *patrzenim* (1) *KrowObr*.

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVIII w. s.v. patrzeć*.

1. *Zdolność widzenia* (1) : wżakoż wždy zwierzęta takowe nic nie widzą na ten czas, abowiem duchy patrzenia nie przichodzą do oczu, dla zatkania onych żył kthorimi chodzą *GlabGad* L3.

2. *Postrzeżanie wzrokiem: oglądanie, spoglądanie, przyglądanie się; obserwowanie; widzenie; contuitus, inspectatio, inspectio, obtuitio, obtuitus, spectatio* *Cn* (15) : [*smaragdus*] Widzenie (pracowane wielkim patrzeniem: zafię naprawia *FalZioł* IV 58a, IV 17b; *KrowObr* B; trafił Páweł Káráguzá w práwe oko/ ktorego niemogła tarcz záfłonić dla pátrzenia *BielKron* 246v; *BudBib* I 182a *marg*.

patrzenie na co (3): pátrzenie na Obrázy/ ieft nietylko od fámego Páná Bogá odwrocenie/ ále thefz od wżelkiego innego ftworzenia Bośkiego *KrowObr* 116v, 67; Bo pátrzenie ná truny ich [*świętych*]/ myfl przerázi/ y pobudzi *SkarŻyw* 132.

W przeciwstawieniu: »patrzenie ... słuchanie« (4): Iż wiará prawdziwa w Kryftuflá vkrzyżowánego/ nie fpátrzenia pochodzi ále s fluchánia flowá Bożego *KrowObr* 113v [*idem* (3)] 113v [2 r.], Vu2v.

Wyrażenie: »krzywo patrzenie« (1): *Torvitas* – Krziwo patrzenie. *Calep* [1075]b.

W przen (1) : Iż miałto potrzebney á zbáwienney fprawy Wieczerzy Pánfkiey/ gdzie wżyftek lud fpołącznie wżywał dárow Bożych/ teraz pátrzeniem tylko karmią ich M. Księża czeladz miłego Bogá. *WujJudConf* 179v.

a. *Oglądanie, widzenie Boga po śmierci, tj. osiągnięcie zbawienia wiecznego* [czyje = *na kogo*] (1) : Day Pánie/ áby przes poflugowánie przykazánia twe^{go} z wypefniánia iego/ moglibyfmy fie wefelić ftwego pátrzenia. *KrowObr* 169.

3. *To, co widziane, oglądane; widok* (2) : O iáko frogie pátrzenie/ nád ziemią y światem wżytkim: piętnáście łokiet wodá nád wżytkimi gorámi ftała *SkarŻyw* 270.

Wyrażenie: »patrzenie ludzkie przewyyszając« = *niezwykły, ponad ludzkie wyobrażenie* (1): Socrates wefnie widział ano mu przyniefliono [...] łabęcia zwyciągnioną fziją aż doobłokow fięgaiąc nofem do nieba, á planety im przerażaiąc, y wżitko patrzenie ludzkie przewyyszaiąc *BielŻyw* 79.

4. [*Rozpatrywanie czegoś, ocenianie*]

Wyrażenie: »przez spary patrzenie« = *pobłażanie, tolerowanie czegoś*: ftąd możemy bączyc/ iáko fzkodliwe ieft niedbálftwo krolewfkie/ álbo przez fpáry pátrzenie. *WerReguła* 21.]

5. *Oczekiwanie, spodziewanie się czegoś; w przen* [czyje] (1) : [*prorocy, patryjarchowie*] Ktorzy ácz nie widzieli [...] Páná tego/ ále mocnie vwierzyli [...] / iż go miał zefłác ná odkupienie tego fwiátá nędznego [...]. A tám iáko ftyfzyfz w piłmie fwiętym/ iż ono ferdeczne pátrzenie ich/ á oná wiará ich sftałá fie im ná wieczne wfpławiedliwienie ich. *RejPos* 209.

6. [*Otwór, okienko [do czego]*]: w której komórce jest chorek z poręczem o 3 ścianach, z którego patrzenie jest do kaplice, gdzie służba boża bywa. *LustrPom* 199.]

Synonimy: 2. baczenie, oglądanie, widzenie; 5. oczekawanie, oczekiwanie.

Cf **PATRZANIE, PATRZYĆ**

SBu, (KWysz)